

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opus pulcherrimu[m] de tribus vsitatis christianoru[m]
actibus: oratione videlicet: ieiunio [et] elemosyna**

Guntherus <Parisiensis>

Basilee, 1507

VD16 G 4140

[Capitulum primum.]

urn:nbn:de:hbz:466:1-30791

Perennis autē ex eo quod est annus
videtur esse compositus: in quo notatur
temporalis quedam distinctio: quod di-
uine simplicitati convenire non
potest. Perpetuum autē id proprie
dici solet: quod usque ad finem tem-
poris perpetui atque subsistere va-
let: quod eo quidem quod vel nil patitur/
vel nullam sentit diuturnitatem
proorsus iudicatur indignum. Pa-
ret itaque deum inter omnia tempo-
ralia vocabula nil tam congrue quam
eternum nominari quibus nec hec nec
alia proorsus appellatio/ad illam
divine essentie dignitatem va-
leat aspirare. Has igitur eterni-
tatis causas illis vitalibus confe-
rentes/deum vitam eternam consu-
mum appellare: pro eo quod in se et
ex se ineffabili modo eternaliter vi-
vit: et nos ab ipso temporalē vitam ac-
cipimus et in ipso speramus eternam.
Hoc ergo est illud summum bo-
num quod vel solum vel eius causa quicquid
orando petimus petendum est: ex quo
alia omnia procedunt: et ad ipsum referuntur:
quod nisi precesserit alia non se-
quuntur/nisi subsequutum fuerit/aliam
inutiliter precesserunt. Constat igitur
omne bonum hominis ab eterna prede-
stinatioe quae deus est/sortiri cau-
sam originis: et etne vite quam tri-
dem deum esse docuimus/beatitudi-
dine consummari. Videtur ergo totam
salutis nostre serie a deo causaliter
procedere: et in modum linee finaliter
ad ipsum recurrere: ut sit ipse bo-
norum omnium et fons et clausula:
quae admodum in circulo perife-
ria principii ac finis totiusque am-

bitus: ab immobili centro su-
scipit rationem. Quapropter verum
est illud quod grecus ille philoso-
phus/parmenidem loquor: qui
sub rupe egyptia celestium rerum
secreta rimatus est/dixisse per-
hibetur:

De divina

essentia dictum est hoc: latine au-
tem sic exponitur. Rerum orbem mo-
bile rotat: dum se immobilem ip-
sa conservat.

Liber sextus: de diver-
sis speciebus mali.

Ad quoniam de diversis spe-
ciebus boni quantum neces-
sitas postulabat differ-
entia est: sequens arbitror/de ma-
lo quoque eius contrario/pro eo quod
omnibus modis fugiendum ac deprecandum
est: notificandi causa non
nulla subiungere. Bonum enim ad
hoc cognosci oportet ut appet-
tas: malum ut fugias. Balsamum
quapropter ad hoc cognoscitur/ ut pro-
fit: venenum/ne noceat. Malum
autem iam supra definitum est: cum
diximus malum esse mortem eternam/
vel quicquid ad illam impellit et ag-
grauat. Quod adeo verum est/ ut
nil aliud malum proprie dici possit
licet usus et alia quedam hoc cen-
seant vocabulo: ut penas corpo-
ris vel labores/adversa fortu-
ne: que etiam si mala patientibus
videantur: mala tamen non sunt: sed fre-
quentiam vite bona atque salubria.
Primum igitur malum hominis et quod
nisi precesserit/aliam vel non se-

De diuersis speciebus mali

quent vel minime nocent: illa est miseria que impedit anime etiam antequam sit/ex eo quod ab eterno non diuino iudicio reprobata est et futura est una de reprobis: quam nulla maior esse potest calamitas. Hoc autem malum ad orationem de qua agimus non pertinet: et ideo nec orandum est nec deprecandum: quam orationis intentio in futurum extendit: huius autem mali effectus ab eterno certissime peruisus atque prescius est. Est itaque primum hoc malum primo illi bono contrarium quod nos supra primum preparatum siue preordinatum nomina uimus: quare et istud a simili per contrarium/iudicatorium vel preordinatum nihil prohibet appellari. Utrumque autem ab his bonis uel malis que orationi subiecta sunt semotum est: quam ut et modo diximus oratio in posterum tendit: hec autem ab eterno certa atque consumpta sunt: alterum in preparatione gratie: alterum in pre cognitione miserie. Quapropter de his singulariter aliquid dicturi/paulo si placet altiori utamur exordio.

Capitulum secundum.

Consideranti igitur mihi plurima que de deo humane deuotionis usus predicare solet/nescio an recte occurrerit/nil tam generale de ipso dici et ad omnia se habens: quemadmodum cum dicitur sciens/vel sapiens/vel intelligens/vel cognoscens/vel si quid aliud

est quod idem significandi sortitur officium. Hec enim omnia de deo non solum unam simplicis inuariabilis nature demonstrat essentiam: quippe que secundum substantiam de ipso accipiuntur: sed et quandam inter eum et hec temporalia notant relationem. Que quidem relatio in deo non est/ cui nihil potest accidere: accidens enim est omnis temporalis relatio: sed potius in rebus ipsis ex eo quod diuine scientie siue cognitioni subiecte sunt. Cum ergo dicitur/deus scire vel sciens/ ut unum pro omnibus sumat exemplum: principaliter quidem hoc uocabulo diuina significatur essentia. Secundario autem quedam temporalis ad ipsum notat relationem: ut talis sit sensus ac si dicatur: Deus est/ et eius scientie temporalia cuncta subiecta sunt. Cum enim nihil aliud sit deo scire quam esse/nec aliud esse quam deum esse: sic deo temporalia queque subiectuntur: ita et eius scientie subiecta esse necesse est. Et hec quidem eius scientia propter inuariabilem sui simplicitatem uno tantum uocabulo contenta esse posset ut tantum scientia diceretur: sed propter diuersos rerum subiectarum statum/ qui secundum tempora variantur/ diuersa solet nomina mutari. Cum enim sunt tria tempora quibus res tempore discurrunt: presens. scilicet preteritum et futurum: deus qui et tempora condidit/ et omnium noticiam habet: nec preteritorum immemor esse potest: